

**ΟΜΙΛΙΑ
ΤΟΥ
ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ
ΚΩΣΤΑ ΣΗΜΙΤΗ**

**ΣΤΗΝ
ΠΡΟ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ ΣΥΖΗΤΗΣΗ
ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ
ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΔΙΑΛΟΓΟ**

Αθήνα, 10 Ιουνίου 1997

Ποιά η συνιστορά σας στο Δίμα του κοιν. Διαλόγου;
Δεν διασώσωσα καμία σελήνη

- Αποσυγχρόνισμα για ~~το κτλ~~ το κτλ αμφιβάλλω με τους κοινωνικούς εταίρους
αλλά και την ~~αυτή~~ σύγκριση αδιέξοδη
- Οι ίδιοι δεν αποσυγχρόνισαν.

ΟΚΕ = Αποσυγχρόνισμα - σε σχέση με τα χέρια.

Θεοί κοινωνικής συνείδησης και κοινωνικός διάλογος. Δεν υπάρχουν. Είπατε. Θέτετε
νομικούς κανόνες - Δεν υπάρχουν. Για με νομικούς κανόνες - Ιρλανδία, Πορτογαλία.

Ποιος οργανισμός είναι;

Νομικό σύστημα αντίληψης.

Μισαίνος αναφέρεται
νομικών κανόνων με το
επιχειρηματικό δεν
παράγει τίποτα όταν
δεν υπάρχουν νόμοι
κανόνες ~~αυτά~~ είναι στην
αντίληψη.

ΟΚΕ μαζί ο κοινων. διάλογος
δεν γίνεται

2)

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Είναι κοινά παραδεκτό ότι η χώρα μας στην Ιστορία της έχασε πολλές ευκαιρίες για να διασφαλίσει την πρόοδό της και τα εθνικά της συμφέροντα. Για παράδειγμα, την ώρα που μετά τον πόλεμο όλη η Ευρώπη στράφηκε στην ειρηνική ανοικοδόμηση, εμείς σπαταλήσαμε το ίδιο το αίμα του τόπου, στην δίνη ενός εμφυλίου σπαραγμού. Την ώρα που όλη η Ευρώπη την δεκαετία του '60 θεμελίωνε μια νέα ευημερία και ολοκλήρωνε ραγδαία τους θεσμούς του κοινωνικού κράτους, η Ελλάδα υπέστη την βίαιη διακοπή της ομαλής δημοκρατικής ζωής, την επτάχρονη δικτατορία.

Μόλις τα τελευταία 22 χρόνια του εθνικού μας βίου έχουμε κατακτήσει την πολιτική δημοκρατία, που λειτουργεί με όρους άψογους και έχει την δυνατότητα διαρκούς εξέλιξης και βελτίωσης μέσα από τους θεσμούς του πολιτικού διαλόγου. Απόδειξη, η αναθεώρηση του Συντάγματος, στην οποία ήδη διαφαίνεται ότι μπορούμε να συμφωνήσουμε σε πολλά και ουσιώδη ζητήματα.

Σε σχέση όμως με τις προηγμένες δημοκρατίες της Δύσης η χώρα μας διακρινόταν ως σήμερα, από ένα ουσιώδες έλλειμμα: την αδυναμία να συσσωματώσει στους θεσμούς της, όχι μόνον τον πολιτικό διάλογο, κατάκτηση επαναλαμβάνω μόνιμη, πια, και σταθερή, αλλά και τον κοινωνικό διάλογο, ως οργανικό τμήμα της οικονομικής και κοινωνικής εξέλιξης της χώρας.

Καλώ όλους να μην χάσουμε αυτή την ευκαιρία. Να μην λέμε, μετά από χρόνια, για άλλη μια φορά, ότι δεν πράξαμε αυτό που έπρεπε, την στιγμή που έπρεπε.

Αυτή την στιγμή η Ελλάδα δίνει την μεγάλη μάχη της ισότιμης συμμετοχής της στην διαδικασία της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Ο Κοινωνικός Διάλογος είναι μια καίρια συνιστώσα της επιτυχούς πορείας της χώρας. Ας δώσουμε στην ελληνική κοινωνία μια μεγάλη ευκαιρία. Ας μην φανούμε κατώτεροι των ιστορικών απαιτήσεων. Ας εκσυγχρονίσουμε, αποφασιστικά, τον τρόπο με τον οποίο σκεπτόμαστε και δρούμε, ως κόμματα, ως κοινωνικοί φορείς, ως ενεργοί πολίτες. Ας δώσουμε στον κοινωνικό διάλογο την θέση που δικαιούται στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας.

Βεβαίως, τα τελευταία, ιδίως, χρόνια, υπήρξε ανάπτυξη επιμέρους διαλόγων, με την μορφή της διαπραγμάτευσης, όπως για παράδειγμα, ο διάλογος της ΓΣΕΕ με τον ΣΕΒ, και οι συμφωνίες που επιτεύχθηκαν για τις Εθνικές Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας. Τα θετικά αποτελέσματα αυτών των συμφωνιών ήταν απτά και ορατά για τους εργαζόμενους. Ήταν απτά και ορατά για την σταθερότητα του οικονομικού περιβάλλοντος και -άρα- για την ανάπτυξη της χώρας. Ήταν επίσης απτά και ορατά για την διασφάλιση της κοινωνικής ειρήνης και σταθερότητας, που έχει ανάγκη η χώρα, για την επίτευξη των μεγάλων εθνικών της στόχων.

Ωστόσο, ο Κοινωνικός Διάλογος, στις αναπτυγμένες δυτικές δημοκρατίες, δεν είναι απλώς μια επιμέρους διαπραγμάτευση οικονομικού μόνον χαρακτήρα. Είναι μια μεγάλη θεσμική κατάκτηση, μέσω της οποίας, η πολιτική δημοκρατία βαθαίνει τα θεμέλια της κοινωνικής συμμετοχής.

Ο Κοινωνικός Διάλογος δεν είναι διαδικασία όπου οι κοινωνικοί εταίροι προσέρχονται με χαρτάκια για ποσοστά. Ο Κοινωνικός Διάλογος δεν είναι παζάρι. Είναι μια διαδικασία σχεδιασμού είτε των αναπτυξιακών προτεραιοτήτων της χώρας είτε συμφωνίας επί των κοινωνικών προϋποθέσεων των σχεδιαζόμενων πολιτικών. Σε όλη την Ευρώπη ο κοινωνικός διάλογος προχωρεί, δίνει το πλαίσιο λύσεων, των κοινωνικών προσπαθειών για την ανάπτυξη. Εκτεταμένες συμφωνίες έχουν ήδη, επιτευχθεί στην Ισπανία, την Ολλανδία, την Πορτογαλία, την Ιρλανδία. Η διαμόρφωση της συναίνεσης στις χώρες αυτές, συνδέεται, οπωσδήποτε, με τις επιτυχίες που παρουσίασαν στον τομέα της οικονομίας. Και, θυμίζω, ότι η Πορτογαλία και η Ιρλανδία ξεκίνησαν σε δυσμενέστερη θέση από εμάς, για να μας ξεπεράσουν σε λίγα μόνον χρόνια μεθοδικής προσπάθειας.

Ο Κοινωνικός Διάλογος είναι εξ ορισμού πράξη ολοκλήρωσης των θεσμών της πολιτικής δημοκρατίας. Είναι, όμως ταυτόχρονα, η πιο ουσιαστική πράξη συμμετοχής όλων των ενεργών, παραγωγικών δυνάμεων του τόπου στον σχεδιασμό της κοινής πορείας, στο πλαίσιο εκείνων των στόχων, που πολλαπλασιάζουν το κοινό όφελος και ελαχιστοποιούν το επιμέρους κόστος.

Θα ήθελα να ξεκαθαρίσω αμέσως τι είναι για μας, για την κυβέρνηση μας και το ΠΑ.ΣΟ.Κ. ο Κοινωνικός Διάλογος.

Ο Κοινωνικός Διάλογος είναι ο αποφασιστικός αναπτυξιακός μοχλός της χώρας. Ο Κοινωνικός Διάλογος είναι η πολλαπλασιαστική δυναμική όλων των παραγωγικών και δημιουργικών δυνάμεων της ελληνικής κοινωνίας. Ο Κοινωνικός Διάλογος είναι η αποκορύφωση της διαδικασίας συναίνεσης, όχι γύρω από κλαδικά, επιχειρηματικά ή συνδικαλιστικά αιτήματα, αλλά η δημιουργία του κοινού εδάφους, ταυτόχρονης ανάπτυξης αυτών των συμφερόντων. Ο Κοινωνικός Διάλογος δεν είναι μια διαδικασία μετακύλισης του κόστους ή του οφέλους προς την μια ή την άλλη πλευρά. Είναι ο τρόπος διασφάλισης του κοινού συμφέροντος μέσα από έναν κοινό παρανομαστή, που έχει το όνομα: ανάπτυξη με κοινωνική δικαιοσύνη. Ο Κοινωνικός Διάλογος διασφαλίζει την ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή.

Ο Κοινωνικός Διάλογος είναι εξ ορισμού, μια «ανοιχτή ατζέντα» μεταξύ των κοινωνικών εταίρων. Και η κυβέρνηση και κάθε κόμμα, δεν μπορεί να θεωρεί ότι έχει δικαίωμα ή δυνατότητα να χειραγωγήσει τον διάλογο ή να επιχειρήσει να προεξοφλήσει τα αποτελέσματά του. Διάλογος, όμως δεν σημαίνει και ατέρμονη γενική συζήτηση. Δεν σημαίνει ευχολόγιο. Δεν σημαίνει ούτε μετακύλιση ευθυνών ούτε διαιώνιση της αδράνειας. Ο διάλογος απαιτεί ξεκαθαρισμένες θέσεις και προτάσεις από κάθε πλευρά. Ο διάλογος πρέπει να καταλήγει στην σύνθεση και πρέπει να οδηγεί σε αποφάσεις.

Εμείς θα έχουμε απόλυτη ευαισθησία στην σύνθεση των απόψεων.
Και αταλάντευτη συνέπεια στην εφαρμογή των αποφάσεων.

Θέλω λοιπόν να καταστήσω απολύτως διαυγή την θέση της κυβέρνησης για το περιεχόμενο του διαλόγου: είναι η ανάπτυξη της χώρας με κοινωνική δικαιοσύνη. Ωστόσο, θα ήταν λάθος, από όλες τις πολιτικές και κοινωνικές δυνάμεις, ο διάλογος να γινόταν το άλλοθι για να μην προβάλλουν με καθαρότητα και σαφήνεια τις θέσεις τους προς τον ελληνικό λαό. Γιατί ο διάλογος απαιτεί να μιλήσει ο καθένας για το που και πως θέλει να πάει η χώρα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Το ζητούμενο είναι η θέση της Ελλάδας στον διεθνή καταμερισμό εργασίας. Η θέση που επιδιώκουμε για την Ελλάδα θα προδιαγράψει και το είδος της ανάπτυξης που θα ακολουθήσει η χώρα. Αυτό που τεχνικά αποκαλείται η «αναπτυξιακή τροχιά».

Η θέση που κάθε χώρα κερδίζει στον διεθνή καταμερισμό εργασίας καθορίζεται από το πώς προσαρμόζεται στο ανταγωνιστικό περιβάλλον, στο πως αντιμετωπίζει τους άλλους «παίκτες».

Η «εύκολη λύση», η λύση της ήσσονος προσπάθειας είναι ο ανταγωνισμός με βάση το χαμηλό εργατικό κόστος. Είναι η λύση στην οποία οδηγούν οι αυτοματισμοί της αγοράς.

Η άλλη λύση είναι να ανταγωνιστούμε με βάση την υψηλή εξειδίκευση και την ποιότητα παραγωγής. Να εγκαθιδρύσουμε μια δυναμική συνεχούς βελτίωσης της παραγωγής έτσι, ώστε ανταγωνιστές με φθηνά εργατικά χέρια να μην προφταίνουν να μας απειλήσουν. Με αυτό τον τρόπο, η επίτευξη υψηλής προστιθέμενης αξίας και παραγωγικότητας θα οδηγεί σε υψηλές επιδόσεις στον διεθνή ανταγωνισμό με ταυτόχρονη κοινωνική προστασία - θα επιτυγχάνει τη διατήρηση και βελτίωση της κοινωνικής συνοχής. Υψηλή ανταγωνιστικότητα σημαίνει ισχυρή οικονομία, και συνεπώς και ισχυρή φωνή της χώρας διεθνώς.

Η αναπτυξιακή τροχιά, που βασίζεται στο φθινό κόστος εργασίας, οδηγεί σε ανταγωνισμό με τον σημερινό Τρίτο κόσμο, με τις αναδυόμενες οικονομίες της Ασίας της Λατινικής Αμερικής, της Ανατολικής Ευρώπης. Έναν αδιέξοδο ανταγωνισμό. Ο άλλος δρόμος του ποιοτικού ανταγωνισμού οδηγεί στην Ευρώπη, προς το Ευρωπαϊκό μοντέλο ανάπτυξης με κοινωνική προστασία.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Πώς επιτυγχάνεται η προσαρμογή στις νέες συνθήκες;

Με αλλαγές παραγωγικών δομών, με αλλαγές σε νοοτροπίες, με αλλαγές σχέσεων εργασίας, με επιλογές και ρυθμίσεις που βελτιώνουν τις συνθήκες απασχόλησης.

Οι αλλαγές αυτές δεν είναι ρητορικό σχήμα. Δεν είναι πρόφαση για να ανατραπούν δικαιώματα, όπως ισχυρίζονται μερικοί. Είναι προσπάθειες να βρεθούν ρυθμίσεις που θα αποτρέψουν την ανατροπή κοινωνικών σχέσεων, την αποδυνάμωση των εργαζόμενων, την εξάπλωση της ανεργίας. Είναι η αναζήτηση μιας πολιτικής απάντησης σε καταστάσεις που ήδη σήμερα τείνουν να ανατρέψουν τις συνθήκες ζωής. Υπάρχουν πολλά παραδείγματα. Θα αναφέρω ένα:

Πρόσφατα ο διαγωνισμός για την προμήθεια στολών των Ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων κατακυρώθηκε σε εταιρεία που αγόρασε το ύφασμα από την Ινδία και το έραψε στην Βουλγαρία.

Στην περίπτωση αυτή χαμένοι είναι οι εργαζόμενοι στον τόπο της τελικής προσφοράς της υπηρεσίας ή του προϊόντος. Η διεθνοποίηση των οικονομικών σχέσεων επέτρεψε την εκτέλεση της μη εξειδικευμένης ή ελάχιστα εξειδικευμένης εργασίας αλλού.

Οι παραγωγικές δομές που έχουμε σήμερα διαμορφώθηκαν σε μια εποχή που τέτοια παραδείγματα ήταν αδιανόητα. Γι' αυτό και εργαζόμενοι σε τέτοιου τύπου διεθνοποιημένες πια δραστηριότητες αισθάνονται σήμερα ως ιδιαίτερα ανεπαρκή την προστασία που τους παρέχεται. Από τη μία μέρα στην άλλη μπορούν να αλλάξουν οι συνθήκες απασχόλησής τους και να βρεθούν άνεργοι ή υπό την πίεση να αποδεχτούν μια δραματική χειροτέρευση των σχέσεων εργασίας. Τα δικαιώματα κοινωνικής προστασίας που απορρέουν από τις παλαιές ρυθμίσεις εύκολα πια αλώνονται. Από την άλλη, η δυνατότητα επιχειρήσεων να επιλέξουν τρόπους παραγωγής που

ξεπερνούν υφιστάμενες εργασιακές δομές διευρύνεται διαχρονικά. Η μετεγκατάσταση είναι μια μέθοδος. Παράδειγμα είχαμε εδώ στην Ελλάδα την Goodyear, ενώ σε Ευρωπαϊκό επίπεδο την Ρενώ.

Πρέπει να δημιουργήσουμε νέους όρους επίλυσης των προβλημάτων. Τα νέα προβλήματα χρειάζονται νέα αντιμετώπιση.

Χρειάζεται να προσαρμοστούμε δυναμικά στις νέες συνθήκες παραγωγής και ανταγωνισμού. Χρειάζεται να προσαρμόσουμε το σύστημα κοινωνικής προστασίας για να βοηθά την ανάπτυξη και να διασφαλίζει την κοινωνική συνοχή.

Η εμμονή σε παρωχημένα μοντέλα, η νοσταλγία για συνθήκες παραγωγής που φεύγουν, δεν «διαφυλάσσουν τα κεκτημένα». Οδηγούν στην αργή αρχικά, αλλά σταθερή και σιγά-σιγά γενικευόμενη εξάπλωση νέων παραγωγικών και εργασιακών σχέσεων έξω από κάθε έλεγχο και κάθε ρύθμιση. Οδηγούν στην απορύθμιση, στην πλήρη απελευθέρωση της αγοράς εργασίας όπως την επιδιώκει ο άκρατος φιλελευθερισμός, στην κατάρρευση των επιχειρήσεων, όπως την φοβούνται οι μικρομεσαίοι επιχειρηματίες.

Μια σοσιαλιστική κυβέρνηση δεν μπορεί να επιτρέψει μια τέτοια εξέλιξη. Είναι χρέος μας να ενημερώσουμε, να αναζητήσουμε μία νέα ρύθμιση των παραγωγικών σχέσεων, να αξιοποιήσουμε κάθε περιθώριο ευελιξίας για να επιτύχουμε με συναίνεση παραγωγή με ανταγωνιστικούς όρους, με δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, με κατοχύρωση των βασικών κοινωνικών δικαιωμάτων.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Μερικοί πιθανώς να νομίζουν ότι η κυβέρνηση υπερβάλλει. Ότι όλα αυτά είναι θεωρητικά ή ότι αφορούν πολύ μικρά τμήματα της παραγωγής.

Θα συμφωνούσε και ένας νέος άνεργος; Θα συμφωνούσε κάποιος που κατά την πρώτη του επαφή με τον κόσμο της παραγωγής, με τον κόσμο της εργασίας, αντιμετωπίζει την έλλειψη ενδιαφέροντος για τις γνώσεις και δεξιότητές τους; Όσο η ανεργία υπάρχει και επεκτείνεται τόσο απειλείται η κοινωνική συνοχή. Η μακροχρόνια ανεργία οδηγεί τα άτομα στην περιθωριοποίηση, και την κοινωνία στην διάσπασή της. Οδηγεί στη δημιουργία μιας κοινωνίας όπου τα δύο τρίτα ευημερούν στο βάρος του ενός τρίτου. Η ανεργία αποτελεί τη μεγαλύτερη μορφή κοινωνικής ανισότητας και η καταπολέμησή της αποτελεί πρώτη προτεραιότητα για το ΠΑ.ΣΟ.Κ. και την Κυβέρνησή του.

Τα νέα δεδομένα απαιτούν η κυβέρνηση, αν θέλει να είναι υπεύθυνη, να επισημάνει σε όλους, εργοδότες και εργαζόμενους, επιχειρηματίες και μισθωτούς τις ευθύνες τους. Πρέπει να πούμε τα πράγματα με το όνομά τους και να τα δούμε στην σωστή τους διάσταση. Χρειάζεται αλλαγή στην αντίληψη που εδώ και χρόνια διαμόρφωσαν οι κοινωνικοί εταίροι για την μορφή και το περιεχόμενο του διεκδικητικού τους πλαισίου. Χρειάζεται υπευθυνότητα και ρεαλιστική αντιμετώπιση των νέων προκλήσεων.

Η απάντηση στην αγωνία των ανέργων και ιδιαίτερα των νέων πρέπει να είναι το κομβικό σημείο στην αναπτυξιακή προσπάθεια. Όπως και η απάντηση στην ανασφάλεια πολλών που εργάζονται σήμερα αλλά μπορεί να βρεθούν χωρίς απασχόληση τα επόμενα χρόνια. Οι εργαζόμενοι δεν πρέπει να αντιμετωπίζουν τον εκβιασμό της απόλυσης ή της μείωσης του εισοδήματός τους και της επιδείνωσης των εργασιακών τους δικαιωμάτων. Αλλά ούτε και να οδηγούν με την εμμονή τους σε στείρες αντιπαραθέσεις, σε κλείσιμο παραγωγικών δραστηριοτήτων, σε άρνηση νέων προσλήψεων, σε προσφυγή σε επενδύσεις έντασης κεφαλαίου.

Το τρίπτυχο Ανάπτυξη-Ανταγωνιστικότητα-Απασχόληση που αποτελεί την πρώτη ενότητα του κοινωνικού διαλόγου οφείλει να δημιουργήσει ένα μέτωπο κατά της ανεργίας. Ένα μέτωπο όλων. Βολεμένοι και αδιάφοροι δεν επιτρέπεται να υπάρχουν.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η ενσωμάτωση της ελληνικής οικονομίας στην ενιαία ευρωπαϊκή αγορά επιβάλλει την εξυγίανση των επιχειρήσεων. Στις κατευθύνσεις αυτές τα βήματα που γίνονται είναι ακόμη μικρά.

Η ελληνική επιχείρηση διστάζει να απαλλαγεί από τις νοοτροπίες του παρελθόντος. Πολλοί επιχειρηματίες δεν φαίνεται να έχουν συνειδητοποιήσει ότι η Ελλάδα είναι ενσωματωμένη στο διεθνές οικονομικό σύστημα και για το λόγο αυτό οι επιχειρήσεις οφείλουν να είναι διεθνώς ανταγωνιστικές, να έχουν στρατηγική σε ευρωπαϊκό επίπεδο, να βασίζονται στην ποιότητα, στο επώνυμο προϊόν, στην νέα τεχνολογία, στην αποτελεσματική οργάνωση. Η

συστηματική διστακτικότητα και αναβλητικότητα, η στρατηγική ελαχιστοποίησης των αβεβαιοτήτων, δεν ταιριάζουν στις σημερινές συνθήκες. Από τον επιχειρηματία περιμένουμε την καινοτομία, την τολμηρή σύλληψη, το νέο προϊόν, τη νέα μέθοδο, τη νέα αγορά, τη σωστή εκτίμηση και ανάληψη του κινδύνου. Αυτή πρέπει να είναι η ειδική προσφορά του στο κοινωνικό σύνολο. Αν δεν μπορέσει να υπερβεί τη νοοτροπία του προστατευτισμού, του βραχυπρόθεσμου σχεδιασμού, του ασφαλούς και σίγουρου κέρδους, το αποτέλεσμα θα είναι να χάνουμε ως χώρα έδαφος.

Συνηθίσαμε για πολλά χρόνια να ακούμε για τη δημιουργία «κλίματος εμπιστοσύνης» στην οικονομία, για την προσφορά «κινήτρων» για «επενδύσεις», για «την αποκλιμάκωση του πληθωρισμού και τα χαμηλά επιτόκια» και για τη «δημιουργία υποδομών» από την πλευρά του κράτους. Μια ολόκληρη γενιά μεγάλωσε μέσα σε αυτό το κλίμα στην μεταπολιτευτική Ελλάδα.

Οι πρόσφατες εκθέσεις διεθνών οργανισμών μιλούν απο μόνες τους. Μπορεί ακόμη να υπάρχουν προβλήματα σε επι μέρους τομείς, αλλά όλοι συμφωνούν ότι αυτή η Κυβέρνηση έχει καταφέρει να εδραιώσει κλίμα εμπιστοσύνης στην ελληνική οικονομία.

Τώρα οι όροι του παιχνιδιού είναι, όσο ποτέ, γνωστοί και ξεκαθαρισμένοι. Τώρα ήρθε η ώρα που οι επιχειρήσεις, πρέπει να αποδείξουν την επενδυτική τους δύναμη, την πίστη τους στο μέλλον της ελληνικής οικονομίας, την ικανότητα να τα βγάλουν πέρα με τον ανταγωνισμό χωρίς όμως να κλυδωνίσουν την κοινωνική συνοχή της χώρας.

Μέσα από τον κοινωνικό διάλογο θα αναζητήσουμε δράσεις για την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Οι νέες συνθήκες απαιτούν και από το κράτος και τις δημόσιες επιχειρήσεις τη μεγιστοποίηση της συνεισφοράς τους στην αναπτυξιακή προσπάθεια.

Η αναπτυξιακή συμβολή του Κράτους και των δημοσίων επιχειρήσεων ήταν ιστορικά το επιχείρημα που χρησιμοποιήθηκε για την διόγκωση του δημόσιου τομέα. Επικαλούμενο την ανάπτυξη ή την ορθολογικότητα της διαχείρισης, το κράτος ανέλαβε νέες λειτουργίες, δημιούργησε φορείς, κρατικοποίησε τράπεζες και επιχειρήσεις. Η γραφειοκρατική λειτουργία, η απουσία του ελέγχου που παρέχει ο ανταγωνισμός, κατέληξαν, σε πολλές περιπτώσεις στο ακριβώς αντίθετο από το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα. Ο αναπτυξιακός ρόλος θυσιάστηκε για την εξυπηρέτηση γραφειοκρατικών, συντεχνιακών και πελατειακών συμφερόντων, για την ενίσχυση κομματικών εξουσιών και στην επιδίωξη ενός συνεχώς ευρύτερου ρόλου του Κράτους.

Μέσα από τον κοινωνικό διάλογο θα αναζητήσουμε τομείς όπου η λειτουργία των δημοσίων επιχειρήσεων και του κρατικού τομέα μπορεί να βελτιωθεί, να ελαχιστοποιήσει το κόστος που δημιουργεί για αυτούς που συναλλάσσονται μαζί τους, είτε αυτοί είναι πολίτες, πελάτες ή επιχειρήσεις.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η αγορά εργασίας είναι το σημείο στο οποίο οι εξελίξεις ενέχουν τον μεγαλύτερο κίνδυνο μετατροπής του υφισταμένου συστήματος με αρνητικές επιπτώσεις στις παραγωγικές σχέσεις και στο σύνολο της οικονομίας. Είναι συνεπώς και το σημείο όπου ο Κοινωνικός Διάλογος έχει περισσότερα να προσφέρει. Φτάνει να υπάρχει το θάρρος να αντιμετωπισθεί η πραγματικότητα, χωρίς στρουθοκαμηλισμούς.

Για την αγορά εργασίας ιδιαίτερη σημασία έχουν τα ακόλουθα ζητήματα:

- Η επιβεβαίωση του κομβικού ρόλου της Εθνικής Γενικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας. Σημαντικός παράγοντας στη δημιουργία ενός κλίματος σταθερότητας με θετική επίδραση στο ύψος των επενδύσεων θα αποτελέσει η σύναψη της ΕΓΣΣΕ για διάστημα που υπερβαίνει το έτος. Η αύξηση των πραγματικών αμοιβών πρέπει να εξασφαλίζει την επίτευξη του στόχου της καταπολέμησης του πληθωρισμού.
- Η κατοχύρωση της δυνατότητας ρύθμισης του χρόνου εργασίας στην επιχείρηση σε μεγαλύτερο χρονικό ορίζοντα, η κατάργηση της υπερεργασίας και ο περιορισμός των υπερωριών μπορεί να επιτρέψουν την ορθολογικότερη αντιμετώπιση των προβλημάτων που προκαλούν οι συνηθισμένες οικονομικές διακυμάνσεις στις επιχειρήσεις.

- Η ρύθμιση των άτυπων μορφών απασχόλησης (μπορεί να διευκολύνει τη διατύπωση κανόνων που δεν στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό και διαρθρώνουν μια ισορροπημένη σχέση μεταξύ άτυπων και συμβατικών μορφών απασχόλησης.)
- Η επέκταση της μερικής απασχόλησης στους οργανισμούς και τις επιχειρήσεις του δημοσίου τομέα, (ιδίως στην τοπική αυτοδιοίκηση και τα νοσοκομεία, μπορεί να δώσει δυνατότητα εργασίας σε κοινωνικές ομάδες που δεν επιθυμούν ή αδυνατούν να απασχοληθούν με πλήρες ωράριο.)
- (Η μείωση για μια ορισμένη χρονική περίοδο του μη μισθολογικού κόστους εργασίας των νεοπροσληφθέντων από ευπαθείς ομάδες ανέργων μπορεί να επιτρέψει στις επιχειρήσεις να επωφεληθούν από ένα ουσιαστικό κίνητρο, ώστε να αυξήσουν τις θέσεις εργασίας.)

Όλα αυτά τα θέματα πρέπει να συζητηθούν.

Η συζήτηση για τις εργασιακές σχέσεις πρέπει να γίνει με τους εργαζόμενους στο τραπέζι του διαλόγου, ως ισότιμους και συνυπεύθυνους εταίρους. Αυτό, ο κοινωνικός διάλογος, ήταν και πάγιο αίτημα, εδώ και χρόνια, των συνδικάτων. Ο προστατευτισμός, η περιορισμένη διαπλοκή της οικονομίας με την παγκόσμια οικονομία, η συνεχής οικονομική μεγέθυνση εξασφάλιζαν την βελτίωση των σχέσεων εργασίας στο πλαίσιο μιας ετήσιας διαπραγμάτευσης για τους μισθούς. Όμως σήμερα, χρειαζόμαστε μια ευρύτερη συνεννόηση, χρειαζόμαστε γνώση,

υπεύθυνη καταγραφή όλων των παραμέτρων του προβλήματος, και κοινή αναζήτηση κατάλληλων λύσεων. Η σταθερότητα των τιμών προστατεύει το εργατικό εισόδημα και έτσι απελευθερώνει τα συνδικάτα για την άσκηση ενός πλέον δημιουργικού ρόλου.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Οι αλλαγές στο σύστημα παραγωγής αναδεικνύουν την σημασία της κοινωνικής συνοχής και της κοινωνικής προστασίας. Ταυτόχρονα όμως θέτουν προβλήματα στο πώς η ραχοκοκαλιά του συστήματος κοινωνικής προστασίας, η κοινωνική ασφάλιση, μπορεί να ανταπεξέλθει στις νέες συνθήκες παραγωγής. Η παγκοσμιοποίηση της παραγωγής, και η πίεση για τον περιορισμό του κόστους παραγωγής δημιουργούν τον κίνδυνο του «κοινωνικού ντάμπινγκ», της ανταγωνιστικής περικοπής κοινωνικών δικαιωμάτων στην προσπάθεια περιορισμού του μη μισθολογικού κόστους εργασίας.

Οι φόβοι αυτοί εντείνουν την ανασφάλεια που δημιουργούν τα δημογραφικά δεδομένα. Η ευλογία της επιμήκυνσης της ζωής μεταφράζεται από το σύστημα ως οικονομική απειλή. Η καταβολή των συντάξεων απαιτεί όλο και περισσότερους πόρους.

Τα Πλαίσια του κοινωνικού διαλόγου παρουσιάζονται στο Πρόγραμμα του ΠΑ.ΣΟ.Κ. Σας θυμίζω τα 5 κριτήρια:

1. Βιωσιμότητα των Ταμείων
2. Αντιμετώπιση των ανισοτήτων στη βάση της ανταποδοτικότητας, του χρόνου ασφάλισης και της κοινωνικής αλληλεγγύης.
3. Προστασία των συντάξεων απο τον πληθωρισμό.
4. Εξασφάλιση ενός ελάχιστου επίπεδου διαβίωσης.
5. Σεβασμός ωρίμων ασφαλιστικών δικαιωμάτων.

Στις προγραμματικές δηλώσεις δήλωσα ότι η ασφάλιση πρέπει να είναι υποχρεωτική, να εξασφαλίζεται σε επαρκή βαθμό απο το Κράτος, να στηρίζεται στην ανταποδοτικότητα και την κοινωνική αλληλεγγύη.

Κάθε διάλογος για το ασφαλιστικό πρέπει να αρχίσει με δεδομένο ότι απότομες αλλαγές σε ασφαλιστικά δικαιώματα επηρεάζουν τον προγραμματισμό ζωής των πολιτών. Για τον λόγο αυτό πρέπει να αντιμετωπίζονται ως το έσχατο μέτρο. Και αν ακόμη προταθούν, πρέπει να δίδεται επαρκής χρόνος προσαρμογής.

Για τον λόγο αυτό, ο διάλογος για το ασφαλιστικό θα προταθεί στους εταίρους να προχωρήσει σε **δύο** φάσεις, εκ παραλλήλου, αλλά ανεξάρτητα απο τον διάλογο για την Ανάπτυξη:

Μια πρώτη δέσμη μέτρων αφορά την άμεση στήριξη του συστήματος: εισφοροδιαφυγή, αξιοποίηση περιουσίας, λειτουργική αναβάθμιση και πάταξη της γραφειοκρατίας. Πρέπει να

μεγιστοποιήσουμε την απόδοση του ασφαλιστικού συστήματος με την σημερινή του δομή. Μόνο έτσι μπορεί να είμαστε σίγουροι ότι βάζουμε τους ασφαλισμένους στην ελάχιστη δυνατή δοκιμασία. Πρέπει να εξαντλήσουμε κάθε δυνατότητα στήριξης του συστήματος.

Η δεύτερη φάση θα ασχοληθεί με την ανάλυση του μακροχρόνιου προβλήματος επάρκειας συνταξιοδοτικής προστασίας και επάρκειας χρηματοδότησης των ταμείων. Με την “καρδιά” του ασφαλιστικού, την απάντηση στο πρόβλημα της συνταξιοδοτικής ανασφάλειας των ασφαλισμένων.

Πιστεύουμε ότι η οικοδόμηση ενός νέου κοινωνικού κράτους είναι ιστορική ανάγκη για την Ελληνική κοινωνία. Ένα ισχυρό σύστημα κοινωνικής προστασίας των οικονομικά ασθενέστερων, των ηλικιωμένων, των ανέργων, των κοινωνικά αποκλεισμένων είναι απαραίτητο για την Ελλάδα όπως εμείς την θέλουμε. Μια κοινωνία όπου κάποιοι είναι εκ προοιμίου αποκλεισμένοι δεν είναι η κοινωνία που θέλουμε.

Κυρίες και Κύριοι συνάδελφοι,

Οι κοσμογονικές αλλαγές στην παραγωγή επηρεάζουν και τον αγροτικό τομέα. Οι περισσότεροι τις βλέπουν ως απειλή. Έτσι παραβλέπουν ότι η διάνοιξη νέων αγορών και η εξάπλωση νέων καταναλωτικών προτύπων αποτελούν ευκαιρίες για την ενίσχυση της οικονομίας του αγροτικού τομέα και της υπαίθρου. Αυτό ισχύει

ιδιαίτερα για την Ελλάδα, όπου οι κλιματικές και εδαφικές ιδιότητες, είναι ικανές, εάν αναδειχθούν με κατάλληλα συστήματα παραγωγής και εμπορίας, να διαφοροποιήσουν ποιοτικά τα αγροτικά μας προϊόντα.

Πρέπει να αναλάβουμε ευθύνες:

- Οι αγρότες και οι συνεταιρισμοί για τη λειτουργία με επιχειρηματικά κριτήρια της αγροτικής εκμετάλλευσης και της συνεταιριστικής οργάνωσης,
- Το κράτος για ολοκληρωμένη κοινωνική προστασία που θα καλύπτει σύνταξη, πρόνοια, υγεία και ασφάλιση της αγροτικής παραγωγής, για ισόρροπη ανάπτυξη και ίσες ευκαιρίες.

Κυρίες και Κύριοι συνάδελφοι,

Ο κοινωνικός διάλογος έχει ήδη αρχίσει. Όλοι οι φορείς που προσκλήθηκαν έλαβαν μέρος στην επίσημη έναρξη του κοινωνικού διαλόγου στις 14 Μαΐου 1997. Είναι ιδιαίτερα ελπιδοφόρο ότι υπήρχε σύμπτωση απόψεων για τη διαδικασία από την έναρξη κιόλας του διαλόγου.

Στο πλαίσιο αυτό, η κυβέρνηση δεσμεύτηκε σε δύο θέματα:

Πρώτον, οι απόψεις της για τα σημαντικά ζητήματα θα συζητηθούν υπό το πρίσμα της εμπειρίας των εταίρων, θα εμπλουτισθούν, ή θα αναθεωρηθούν με βάση τις προτάσεις των συμμετεχόντων. Αυτό

είναι ο διάλογος: συνάντηση, ανταλλαγή εμπειριών, συναντίληψη, τελικά συναίνεση.

Δεύτερον, ο διάλογος να έχει αποτέλεσμα σε ορατό χρονικό ορίζοντα. Στο πλαίσιο των συμπερασμάτων και αποφάσεων του κοινωνικού διαλόγου η Κυβέρνηση θα προχωρήσει στην θέσπιση μέτρων. Ο ελληνικός λαός έχει δώσει στην Κυβέρνηση την εντολή να κυβερνήσει. Αυτήν την ευθύνη απέναντι στον εντολέα της και στο μέλλον του τόπου δεν μπορεί και δεν πρέπει να αθετήσει. Αξιοποιώντας κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο τις προτάσεις των φορέων και τις όποιες συγκλίσεις επιτευχθούν, θα προχωρήσει στις αναγκαίες ενέργειες.

Η κυβέρνηση όσον αφορά το τρίπτυχο Ανάπτυξη-Ανταγωνιστικότητα-Απασχόληση έθεσε στους κοινωνικούς εταίρους απώτατο χρονικό ορίζοντα κατάληξης του διαλόγου τις αρχές του 1998. Αυτό δεν σημαίνει ότι αν κάποιο θέμα δεν είναι έτοιμο, δεν μπορεί να προωθηθεί ενωρίτερα. Το χρονοδιάγραμμα αυτό έγινε δεκτό ομόφωνα. Στην λήξη της διαδικασίας το πόρισμα της διαδικασίας, που θα περιλαμβάνει τις συγκλίσεις και θα καταγράφει τις τυχόν διαφωνίες, θα υποβληθεί για γνωμοδότηση στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

Παρόμοια διαδικασία θα προτείνει η Κυβέρνηση και για το θέμα της κοινωνικής ασφάλισης. Η συζήτηση για την δέσμη μέτρων άμεσης στήριξης θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί ως τα τέλη του 1997. Η δέσμη μέτρων για την αντιμετώπιση του μακροχρόνιου θέματος

συνταξιοδοτικής προστασίας και βιωσιμότητας των ταμείων πρέπει να είναι έτοιμη μέσα στο 1998.

Ο διάλογος για τα αγροτικά θέματα ξεκίνησε ήδη. Το Συμβούλιο Αγροτικής Πολιτικής (Σ.Α.Π.) έχει ήδη συγκαλέσει δύο (2) συνόδους.

Κυρίες και Κύριοι συνάδελφοι,

Πολλοί δεν κατανοούν την αναγκαιότητα του διαλόγου. Μερικοί, καθοδηγούμενοι από νεοφιλελεύθερες απόψεις δεν βρίσκουν κανένα λόγο επέμβασης στη φυσική εξέλιξη των πραγμάτων, όπως τυφλά επιβάλλεται από τις δυνάμεις του ανταγωνισμού. Άλλοι, φοβούνται και αρνούνται τον διάλογο, καθώς σε αυτόν βλέπουν την αμφισβήτηση της «αποκλειστικής ορθοδοξίας» των θέσεών τους, ενώ αντιλαμβάνονται την κοινωνία ως πεδίο μάχης στο οποίο κυριαρχούν νικητές και ηττημένοι.

Η ανάγκη διατήρησης υφισταμένων στο πείσμα της πραγματικότητας πηγάζει από τον φόβο του μέλλοντος. Πηγάζει από ηττοπάθεια, από την έλλειψη πίστης στις δυνατότητες να αντεπεξέλθουμε. Βασίζεται στην έλλειψη διορατικότητας για το τι μπορούμε να κερδίσουμε. Αλλά και στην αδυναμία κατανόησης, ότι η απραξία διακυβεύει ακόμη και αυτό που έχουμε σήμερα.

Χαρακτηριστικό των προοδευτικών δυνάμεων, ήταν πάντα η πίστη στο μέλλον, η αυτοπεποίθηση στις δυνατότητές τους. Η πίστη

αυτή δεν πήγαζε απο αισιοδοξία, αλλά απο την διορατικότητα που έδιδε η κατανόηση και ανάλυση των εξελίξεων. Μόνο όταν η ανάλυση και η κριτική σκέψη αντικαταστάθηκε απο στείρα ορθοδοξία, τότε η προσαρμογή στο μέλλον αντικαταστάθηκε απο την συγκάλυψη. Αποτέλεσμα το αργό σαράκι στα συστήματα του υπαρκτού σοσιαλισμού που οδήγησε στη δραματική κατάρρευση του 1989.

Η Αριστερά είναι η πολιτική δύναμη που κατανοεί πως η διαδικασία εκσυγχρονισμού της χώρας δεν είναι μια υπόθεση υλικής υποδομής ή οικονομικών δεικτών, αλλά πρέπει να συμβαδίζει με την κοινωνική συνοχή. Απαιτεί και προϋποθέτει την διεύρυνση της Πολιτικής δημοκρατίας και των συμμετοχικών θεσμών. Η επιλογή της αναπτυξιακής τροχιάς δεν είναι μια τεχνική υπόθεση αριθμών, ούτε θέμα διαχείρισης. Βασίζεται και πηγάζει από βαθύτατα πολιτικές και κοινωνικές επιδιώξεις.

Εδραιώνεται στη συνεννόηση, στη συναίνεση, για τους τρόπους επίτευξης των στόχων. Στην τόλμη να αναμετρούμαστε με τις προκλήσεις, να παίρνουμε στρατηγικές αποφάσεις. Στην πεποίθηση ότι επιβάλλεται η ειλικρίνεια για να αναμετρηθούμε με τα προβλήματα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Στην Ευρώπη σήμερα παρουσιάζονται ουσιώδεις μεταβολές και ανακατατάξεις. Η επίτευξη των στόχων της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης συνδέεται όλο και πιο αποφασιστικά με την εδραίωση και διαφύλαξη της κοινωνικής συνοχής. Η νίκη των Εργατικών στην Αγγλία και των Σοσιαλιστών και της Αριστεράς στην Γαλλία, έδειξαν, ότι η Ευρωπαϊκή Ενοποίηση είναι μια υπόθεση των λαών και όχι μιας κάστας τεχνοκρατών. Για μας, για το ΠΑ.ΣΟ.Κ., η αλλαγή του τοπίου στην Ευρώπη είναι μια δικαίωση της πολιτικής μας. Θα έλεγα και ότι προσωπικά, είχα μιλήσει, πολύ νωρίς, για μια Ενωμένη Ευρώπη των λαών και όχι των μονοπωλίων.

Για την Ελλάδα, οι αλλαγές στην Ευρώπη είναι καλοδεχούμενες. Γιατί σημαίνει αυτό, ότι μπορεί να έχουμε καλύτερους όρους διαπραγμάτευσης, στην γενικότερη συζήτηση για το είδος της Ενωμένης Ευρώπης που αποσκοπούμε να διαμορφώσουμε.

Πρέπει όμως, να γίνει απόλυτα καθαρό, ότι οι μεταβολές στην Ευρώπη, δεν πρόκειται -και δεν επιτρέπεται- να επηρεάσουν τις δικές μας πολιτικές επιλογές. Διότι οι επιλογές μας, δεν συνδέονται με το Μάαστριχτ και τις προθεσμίες του. Οι επιλογές μας συνδέονται με την ισχυρή και ευημερούσα Ελλάδα. Την Ελλάδα που θέλει να ενταχθεί με επιτυχία στον νέο διεθνή καταμερισμό εργασίας και να επωφεληθεί -και όχι να συντριβεί- από τον παγκόσμιο ανταγωνισμό.

Είναι σημαντικό -και πιθανόν να αποδειχθεί ιδιαίτερα ωφέλιμο- ότι οι σοσιαλιστικές δυνάμεις έχουν την ευθύνη της διακυβέρνησης στις περισσότερες Ευρωπαϊκές χώρες. Αλλά, δεν χρειάζεται να

θυμίσω, ότι οι στόχοι του Μάαστριχτ έχουν την σφραγίδα του Μιτεράν και του Ντελόρ, και ότι οι σοσιαλιστές, παντού στην Ευρώπη, δεν αμφισβητούν την σύγκλιση, αλλά αποσκοπούν στην πληρέστερη και πιο ολοκληρωμένη επίτευξη των στόχων της.

Είναι πρόωρο να εκτιμήσουμε, αν, ως αποτέλεσμα των ανακατατάξεων στο πολιτικό σκηνικό της Ευρώπης, θα υπάρξει, είτε μια μικρή αναβολή στην καθιέρωση του ενιαίου νομίσματος, ή κάποια μορφή αναθεώρησης, με κάποιες προσαρμογές, των κριτηρίων της σύγκλισης.

Και στην μια και στην άλλη περίπτωση, θα ήταν μοιραίο λάθος, αν νομίζαμε, ότι η αλλαγή του ευρωπαϊκού τοπίου μπορεί να σημαίνει μια περίοδο επανάπαυσης στην Ελλάδα. Θα ήταν βαρύ λάθος, αν πιστεύαμε, ότι πρέπει να αναστείλουμε ή να επιβραδύνουμε την προσπάθειά μας για ριζικό εκσυγχρονισμό της κοινωνίας, της οικονομίας και της διοίκησης. Μας χωρίζει πολύ μεγάλη απόσταση από τους δικούς μας στόχους ευημερίας και ανάπτυξης, ώστε να νομίσουμε ότι κάποιοι άλλοι θα λύσουν τα δικά μας προβλήματα.

Οι αλλαγές στην Ευρώπη είναι μια ενθάρρυνση, ότι, όταν πετύχουμε τους δικούς μας στόχους, στην χώρα μας, θα μπορούμε να μπούμε με καλύτερους όρους στην συζήτηση στην Ευρώπη για το πως θα διαμορφώσουμε, όλοι μαζί, την Ενωμένη Ευρώπη. Αλλά, αν μείνουμε έξω από την Ενοποίηση, τούτο θα σημαίνει ότι στερήσαμε από την χώρα άλλη μια ευκαιρία. Σ' αυτό τον αιώνα και στις αρχές του επόμενου, η ισότιμη συμμετοχή μας στην

Ευρωπαϊκή Ενοποίηση, είναι η μόνη μεγάλη ευκαιρία, που δημιουργεί για την Ελλάδα η διεθνής συγκυρία.

Για μας λοιπόν, όχι μόνο δεν πρέπει να υπάρξει η ψευδαίσθηση μιας χαλάρωσης, αλλά αντίθετα, πρέπει να υπάρξει μια νέα ορμή επιτυχίας των σταθερών εθνικών μας στόχων. Γιατί εκεί κρινόμαστε. Και ή θα επιτύχουμε εμείς του στόχους για λογαριασμό μας, ή κανείς άλλος δεν θα το κάνει για χάρη μας.

Γι' αυτό και ο κοινωνικός διάλογος είναι μία από τις κρίσιμες αιχμές του ριζικού εκσυγχρονισμού της χώρας, που θα φέρει την Ελλάδα ακόμα πιο αποφασιστικά, στην επιτυχία των εθνικών μας στόχων.

**ΟΜΙΛΙΑ
ΤΟΥ
ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ
ΚΩΣΤΑ ΣΗΜΙΤΗ**

**ΣΤΗΝ
ΠΡΟ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ ΣΥΖΗΤΗΣΗ
ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ
ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΔΙΑΛΟΓΟ**

Αθήνα, 1997

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Υπάρχουν εποχές στην ιστορία μιας κοινωνίας όταν ο χρόνος επιταχύνεται. Είναι οι εποχές οι οποίες διαμορφώνουν το σκηνικό για τις επόμενες δεκαετίες. Εποχές όπου παίρνονται οι αποφάσεις που καθορίζουν την πορεία σε βάθος χρόνου.

Μερικές φορές οι εξελίξεις είναι άμεσες και δραματικές: Η κατάρρευση των συστημάτων του υπαρκτού σοσιαλισμού είναι ένα παράδειγμα. Τις περισσότερες φορές τα διλήμματα όμως τίθενται πιο έμμεσα, προκύπτουν από τις εξελίξεις στην τεχνολογία, στην κοινωνία, στην οικονομία.

Στις ιστορικές στιγμές αυτές, υπάρχουν εκείνοι που κατανοούν την ανάγκη νέων προσανατολισμών, διαβλέπουν τις εξελίξεις, προετοιμάζονται γι' αυτές και τελικά τις αντιμετωπίζουν με επιτυχία. Υπάρχουν και άλλοι όμως: Οι στρατηγοί της Γαλλίας το 1940 ήταν πανέτοιμοι μεν, αλλά για τις μάχες του *προηγούμενου πολέμου*. Η άρνηση της πραγματικότητας και η έλλειψη διορατικότητας οδηγούν σε οδυνηρές ήττες.

Ζούμε μια τέτοια στιγμή. Την δεκαετία που διανύουμε προσδιορίζουμε λύσεις σε βασικά ζητήματα της εξέλιξης της ελληνικής κοινωνίας. Μπορούμε, να επηρεάσουμε το είδος της ανάπτυξης, το είδος της κοινωνίας στην οποία προσβλέπουμε.

Η συζήτηση σήμερα στη Βουλή αφορά τις απαντήσεις σε τρία ερωτήματα:

1. Ποιά είναι η επιλογή που θέλουμε να ακολουθήσουμε;
2. Ποιός ο ρόλος της συναίνεσης σε αυτή την επιλογή; Γιατί ο κοινωνικός διάλογος;
3. Τι προτείνουν όσοι αρνούνται τον διάλογο;

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Το ζητούμενο είναι η θέση της Ελλάδας στον διεθνή καταμερισμό εργασίας. Η θέση που επιδιώκουμε για την Ελλάδα θα προδιαγράψει το είδος της ανάπτυξης στο οποίο μπορούμε να ελπίζουμε. Αυτό που τεχνικά αποκαλείται η «αναπτυξιακή τροχιά».

Η θέση που κάθε χώρα κερδίζει στον διεθνή καταμερισμό εργασίας καθορίζεται από το πώς προσαρμόζεται στο ανταγωνιστικό περιβάλλον, στο πως αντιμετωπίζει τους άλλους «παίκτες».

Η «εύκολη λύση», η λύση της ήσσονος προσπάθειας είναι ο ανταγωνισμός με βάση το χαμηλό εργατικό κόστος. Είναι η λύση στην οποία οδηγούν οι αυτοματισμοί της αγοράς. Είναι η λύση που βασίζεται στην μαζική παραγωγή σε μεγάλες μονάδες. ^{Οι αυθις} Αφού πολλοί ~~άλλοι~~ μπορούν να παράγουν το ίδιο ή περίπου το ίδιο προϊόν, η υπεροχή του ενός ή του άλλου παραγωγού βασίζεται,

τελικά, στο χαμηλό κόστος εργασίας. Η λύση αυτή μπορεί να εξασφαλίζει για αρκετά μεγάλα διαστήματα υψηλούς ρυθμούς μεγέθυνσης, ακόμη και ευημερίας, αν η συγκυρία βοηθά.

Είναι όμως αυτή η ευημερία διατηρήσιμη; Αργά ή γρήγορα θα εμφανιστούν ανταγωνιστές που παράγουν το ίδιο προϊόν φθηνότερα. Ο ανταγωνισμός με βάση το χαμηλό εργατικό κόστος, σημαίνει ότι αργά ή γρήγορα θα υπάρξει πίεση να συγκρατηθούν οι μισθοί. Αργά ή γρήγορα θα διαπιστωθεί ότι ένα υψηλό επίπεδο κοινωνικής προστασίας είναι ασυμβίβαστο με την οικονομική πραγματικότητα. Η τελική κατάληξη θα είναι να επιβληθούν οι οικονομικές νομοτέλειες παρά τις όποιες θεωρητικές δηλώσεις και την όποια κοινωνική προτίμηση. ~~Η~~ τελική κατάληξη θα είναι η χειροτέρευση του βιοτικού επιπέδου της μεγάλης πλειοψηφίας. ✓

Η άλλη λύση είναι να ανταγωνιστούμε με βάση την υψηλή εξειδίκευση και την ποιότητα παραγωγής. Να εγκαθιδρύσουμε μια δυναμική συνεχούς βελτίωσης της παραγωγής έτσι, ώστε ανταγωνιστές με φθηνά εργατικά χέρια να μην προφταίνουν να μας απειλήσουν. Με αυτό τον τρόπο, η επίτευξη υψηλής προστιθέμενης αξίας και παραγωγικότητας θα οδηγεί σε υψηλές επιδόσεις στον διεθνή ανταγωνισμό με ταυτόχρονη κοινωνική προστασία - θα επιτυγχάνει τη διατήρηση και βελτίωση της κοινωνικής συνοχής. Υψηλή ανταγωνιστικότητα σημαίνει ισχυρή οικονομία, και συνεπώς και ισχυρή φωνή της χώρας διεθνώς.

Η αναπτυξιακή τροχιά, που βασίζεται στο φθινό κόστος εργασίας, οδηγεί σε ανταγωνισμό με τον σημερινό Τρίτο κόσμο, με τις αναδυόμενες οικονομίες της Ασίας της Λατινικής Αμερικής, της Ανατολικής Ευρώπης. Ο άλλος δρόμος του ποιοτικού ανταγωνισμού οδηγεί στην Ευρώπη, προς το Ευρωπαϊκό μοντέλο ανάπτυξης με κοινωνική προστασία.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Όσο και αν είναι δύσκολη η αρχή, έχουν γίνει ήδη βήματα προς την σωστή κατεύθυνση:

- Υπάρχει ευρύτατη συναίνεση για τον τελικό στόχο - την σύγκλιση με την Ευρώπη, την επιλογή του Ευρωπαϊκού μοντέλου. Υπάρχει το πρόγραμμα σύγκλισης που μας δίνει ποσοτικοποιημένους τους μακροοικονομικούς στόχους των αμέσως επόμενων ετών.
- Όπως απέδειξε η πρόσφατη συζήτηση στην Βουλή για την οικονομία, η μάχη για την σταθεροποίηση έχει κερδιθεί. Το βάρος της στρατηγικής μας μετατοπίζεται στην προσπάθεια για την ανάπτυξη.
- Η αναβάθμιση της υποδομής που πραγματοποιείται σε όλη την χώρα αίρει σταδιακά ένα σοβαρότατο παράγοντα ανταγωνιστικής υστέρησης της Ελλάδας.

- Η βαλκανική πολιτική αρχίζει να αποδίδει. Ο οικονομικός και πολιτικός ρόλος της Ελλάδας σε γειτονικές χώρες είναι όλο και πιο σημαντικός.

Όμως οι δυνατότητες επιλογής κάποτε παύουν να υπάρχουν. Το διεθνές περιβάλλον μετά από μερικά μόνο χρόνια θα είναι πολύ πιο δεσμευτικό:

- Η διεθνοποίηση της παραγωγής θα έχει προχωρήσει.
- Η οικονομική και νομισματική ένωση θα έχει εμπεδώσει ένα νέο πλαίσιο μακροοικονομικής πολιτικής.
- Η διαδικασία προσαρμογής των χωρών της Ανατολικής Ευρώπης και η σταδιακή τους ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση θα έχει προσθέσει νέους οικονομικούς εταίρους ή ανταγωνιστές.
- Η πρόοδος της τεχνολογίας θα αλλάζει σταθερά τον διεθνή καταμερισμό της εργασίας σε βάρος όσων δεν έχουν επιλέξει τον ποιοτικό ανταγωνισμό.

Ορόσημο είναι η πλήρης συμμετοχή της Ελλάδας στην τρίτη φάση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης. Καθυστέρηση ένταξής μας στην ΟΝΕ πέραν του 2001 δημιουργεί κίνδυνο ουσιαστικής περιθωριοποίησης, συναλλαγματικής αστάθειας και γι' αυτό είναι απαράδεκτη. Η καθυστέρηση θα δημιουργήσει τον κίνδυνο να συνδεθεί η Ελλάδα με τις λεγόμενες «χώρες της διεύρυνσης» δηλαδή τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης. Θα οδηγήσει στην

ακύρωση στην πράξη της προοπτικής ισότιμης συμμετοχής της Ελλάδας στην διαδικασία της Ευρωπαϊκής ενοποίησης.

Όμως είναι απαραίτητο η προσαρμογή στην ΟΝΕ να γίνει με διατήρηση της κοινωνικής συνοχής. Η ευρωπαϊκή πορεία της χώρας δεν πρέπει να επιτρέψει την περιθωριοποίηση. Πρέπει να έχει αντίθετα ως γνώρισμα την κοινωνική ενσωμάτωση όλων όσων ζουν στη χώρα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Πώς επιτυγχάνεται η προσαρμογή στις νέες συνθήκες;

Με αλλαγές παραγωγικών δομών, με αλλαγές σε νοοτροπίες, με αλλαγές σχέσεων εργασίας, με επιλογές και ρυθμίσεις που βελτιώνουν τις συνθήκες απασχόλησης.

Οι αλλαγές αυτές δεν είναι ρητορικό σχήμα. Δεν είναι πρόφαση για να ανατραπούν δικαιώματα, όπως ισχυρίζονται μερικοί. Είναι προσπάθειες να βρεθούν ρυθμίσεις που θα αποτρέψουν την ανατροπή κοινωνικών σχέσεων, την αποδυνάμωση των εργαζόμενων, την εξάπλωση της ανεργίας. Είναι η αναζήτηση μιας πολιτικής απάντησης σε καταστάσεις που ήδη σήμερα τείνουν να ανατρέψουν τις συνθήκες ζωής. Θα αναφέρω τρία παραδείγματα:

1. Αμερικανική εταιρεία πρακτικογράφων με έδρα στην Ανατολική ακτή των ΗΠΑ μαγνητοφωνεί πρακτικά συνεδρίων στην Ουάσιγκτον αλλά τα δακτυλογραφεί στην Ινδονησία, λόγω χαμηλού κόστους.
2. Πρόσφατα ο διαγωνισμός για την προμήθεια στολών των Ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων κατακυρώθηκε σε εταιρεία που αγόρασε το ύφασμα από την Ινδία και το έραψε στην Βουλγαρία.
3. Γαλλική εταιρεία απαντήσεων σε τηλεφωνικές κλήσεις μεταβιβάζει τις κλήσεις στην Ιρλανδία για να απαντηθούν. Τα τηλεφωνήματα είναι συνήθως μεταξύ αστικών περιοχών της Γαλλίας.

Σε κάθε μια από τις περιπτώσεις αυτές χαμένοι είναι οι εργαζόμενοι στον τόπο της τελικής προσφοράς της υπηρεσίας ή του προϊόντος. Η διεθνοποίηση των οικονομικών σχέσεων επέτρεψε την εκτέλεση της μη εξειδικευμένης ή ελάχιστα εξειδικευμένης εργασίας αλλού.

Οι παραγωγικές δομές που έχουμε σήμερα διαμορφώθηκαν σε μια εποχή που τέτοια παραδείγματα ήταν αδιανόητα. Γι' αυτό και εργαζόμενοι σε τέτοιου τύπου διεθνοποιημένες πια δραστηριότητες αισθάνονται σήμερα ως ιδιαίτερα ανεπαρκή την προστασία που τους παρέχεται. Από τη μία μέρα στην άλλη μπορούν να αλλάξουν οι συνθήκες απασχόλησής τους και να βρεθούν άνεργοι ή υπό την πίεση να αποδεχτούν μια δραματική χειροτέρευση των σχέσεων εργασίας. Τα δικαιώματα κοινωνικής προστασίας που απορρέουν από τις παλαιές ρυθμίσεις εύκολα πια αλώνονται. Από την άλλη, η

δυνατότητα επιχειρήσεων να επιλέξουν τρόπους παραγωγής που ξεπερνούν υφιστάμενες εργασιακές δομές διευρύνεται διαχρονικά. Η μετεγκατάσταση είναι μια μέθοδος. Παράδειγμα είχαμε εδώ στην Ελλάδα την Goodyear, ενώ σε Ευρωπαϊκό επίπεδο την Ρενώ.

Πρέπει να δημιουργήσουμε νέους όρους επίλυσης των προβλημάτων. Τα νέα προβλήματα χρειάζονται νέα αντιμετώπιση.

Χρειάζεται να προσαρμοστούμε δυναμικά στις νέες συνθήκες παραγωγής και ανταγωνισμού. Χρειάζεται να προσαρμόσουμε το σύστημα κοινωνικής προστασίας για να βοηθά την ανάπτυξη και να διασφαλίζει την κοινωνική συνοχή.

Η εμμονή σε παρωχημένα μοντέλα, η νοσταλγία για συνθήκες παραγωγής που φεύγουν, δεν «διαφυλάσσουν τα κεκτημένα». Οδηγούν στην αργή αρχικά, αλλά σταθερή και σιγά-σιγά γενικευόμενη εξάπλωση νέων παραγωγικών και εργασιακών σχέσεων έξω από κάθε έλεγχο και κάθε ρύθμιση. Οδηγούν στην απορύθμιση, στην πλήρη απελευθέρωση της αγοράς εργασίας όπως την επιδιώκει ο άκρατος φιλελευθερισμός, στην κατάρρευση των επιχειρήσεων, όπως την φοβούνται οι μικρομεσαίοι επιχειρηματίες.

Μια σοσιαλιστική κυβέρνηση δεν μπορεί να επιτρέψει μια τέτοια εξέλιξη. Είναι χρέος μας να ενημερώσουμε, να αναζητήσουμε μία νέα ρύθμιση των παραγωγικών σχέσεων, να αξιοποιήσουμε κάθε περιθώριο ευελιξίας για να επιτύχουμε με συναίνεση παραγωγή με

ανταγωνιστικούς όρους, με δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, με κατοχύρωση των βασικών κοινωνικών δικαιωμάτων.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Στις σημερινές συνθήκες θα ήταν ανώφελο και ανόητο να προσπαθήσουμε να αντιταχτούμε στο ρεύμα της διεθνοποίησης της οικονομίας και στις αλλαγές της τεχνολογίας. Η συνταγή της επιτυχίας είναι η έγκαιρη προσαρμογή και η εκμετάλλευση των δυναμικών συγκριτικών πλεονεκτημάτων μας, τα οποία οφείλονται και συνίστανται σε σημαντικό βαθμό στο προικισμένο ανθρώπινο δυναμικό μας. Πρέπει να καταλάβουμε ότι δεν θα χάσουμε, αντίθετα θα κερδίσουμε από το νέο καταμερισμό της εργασίας, αρκεί να προσαρμοστούμε έγκαιρα και αποτελεσματικά.

Με τον κοινωνικό διάλογο επιδιώκουμε την επίτευξη των στόχων της γενικότερης οικονομικής πολιτικής και ταυτόχρονα την αποτελεσματική αντιμετώπιση των νέων κοινωνικών προκλήσεων που επιφέρει η τεχνολογική επανάσταση. Η μεγάλη πρόκληση για μας είναι να επιτύχουμε τη διαμόρφωση και εφαρμογή μιας σύγχρονης και προοδευτικής πολιτικής.

Ο Κοινωνικός Διάλογος δεν αποτελεί αυτοσκοπό ούτε ιδεολογικό άλλοθι. Είναι μία κυβερνητική πρωτοβουλία που δεν χρειάζεται μυθοποίηση, μα ούτε και υπεραπλούστευση. Στη σύγχρονη Ελλάδα οι πολίτες απαιτούν τόλμη αλλά και ειλικρίνεια, απαιτούν μία νέα σχέση ανάμεσα στους πολίτες και τους πολιτικούς θεσμούς. Αυτή τη νέα σχέση επιδιώκουμε.

Ο Κοινωνικός Διάλογος αποτελεί εργαλείο στην προσπάθεια της Κυβέρνησης να οικοδομήσει την Ελλάδα που θα εισέλθει δυναμικά και αισιόδοξα στον 21ο αιώνα. Μια Ελλάδα ισχυρή με ισότιμη συμμετοχή στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση, αλλά ταυτόχρονα μία ενιαία κοινωνικά Ελλάδα με όλους τους πολίτες συμμετόχους και πρωταγωνιστές. Γι' αυτό χρειαζόμαστε την νέα σχέση εμπιστοσύνης ανάμεσα στους κοινωνικούς εταίρους. Γι' αυτό χρειαζόμαστε πολίτες υπεύθυνους, με γνώση, συνέπεια, ειλικρίνεια και διάθεση να παλέψουν για τις δύσκολες λύσεις. Δεν επιζητούμε την πρόσκαιρη και ευκαιριακή πολιτική του εντυπωσιασμού, αλλά την σταθερή στήριξη μιας πολιτικής που εξυπηρετεί το γενικό συμφέρον.

Αναζητούμε μία νέα Κοινωνική ισορροπία στην παραγωγική διαδικασία. Είμαστε Κυβέρνηση με διακριτές πολιτικές από τον «στρουθοκαμηλισμό» της παραδοσιακής αριστεράς που εμμένει σε ό,τι υπάρχει και μόνο, και από «την αδράνεια» της συντηρητικής παράταξης που επιδιώκει «την άνευ όρων παράδοση στις δυνάμεις της αγοράς».

Με τον Κοινωνικό Διάλογο επιδιώκουμε την αξιοποίηση της αλληλεξάρτησης των τριών στοιχείων του τριπτύχου Ανάπτυξη, Ανταγωνιστικότητα, Απασχόληση. Αυτό που είναι δύσκολο για το καθένα ξεχωριστά, γίνεται εφικτό και πραγματοποιήσιμο αν συνδυάζεται με συμπληρωματικές ενέργειες άλλων σε άλλους τομείς. Αυτή είναι και η σημασία και συμβολή της συναίνεσης και του διαλόγου.

Μέσω του διαλόγου και της συναντίληψης θα διευκολυνθεί η εδραίωση μιας αναπτυξιακής τροχιάς όπου δεν θα υπάρχουν «κερδισμένοι» και «χαμένοι». Οι εργαζόμενοι θα διατηρήσουν τις βασικές τους κατακτήσεις, περιορίζοντας την ανεργία. Οι εργοδότες θα ανταγωνίζονται πιο αποτελεσματικά στην διεθνή αγορά. Για το Κράτος είναι ευκαιρία να προχωρήσει πιο αποφασιστικά στον εκσυγχρονισμό των δομών του.

Σε πείσμα αυτών που λειτουργούν με συγκρουσιακά πρότυπα, όπου το κέρδος κάποιου είναι πάντα σε βάρος άλλου, επιτυχία στην μάχη της ανάπτυξης παράγει πλούτο. Με τον τρόπο αυτό οι λύσεις που βασίζονται σε συνεργασία ανταμείβουν από μόνες τους όλους όσους συμμετέχουν.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Μερικοί πιθανώς να νομίζουν ότι η κυβέρνηση υπερβάλλει. Ότι όλα αυτά είναι θεωρητικά ή ότι αφορούν πολύ μικρά τμήματα της παραγωγής.

Θα συμφωνούσε και ένας νέος άνεργος; Θα συμφωνούσε κάποιος που κατά την πρώτη του επαφή με τον κόσμο της παραγωγής, με τον κόσμο της εργασίας, αντιμετωπίζει την έλλειψη ενδιαφέροντος για τις γνώσεις και δεξιότητές τους; Όσο η ανεργία υπάρχει και επεκτείνεται τόσο απειλείται η κοινωνική συνοχή. Η μακροχρόνια ανεργία οδηγεί τα άτομα στην περιθωριοποίηση, και την κοινωνία στην διάσπασή της. Οδηγεί στη δημιουργία μιας κοινωνίας όπου

τα δύο τρίτα ευημερούν στο βάρος του ενός τρίτου. Η ανεργία αποτελεί τη μεγαλύτερη μορφή κοινωνικής ανισότητας και η καταπολέμησή της αποτελεί πρώτη προτεραιότητα για το ΠΑ.ΣΟ.Κ. και την Κυβέρνησή του.

Τα νέα δεδομένα απαιτούν η κυβέρνηση, αν θέλει να είναι υπεύνη, να επισημάνει σε όλους, εργοδότες και εργαζόμενους, επιχειρηματίες και μισθωτούς τις ευθύνες τους. Πρέπει να πούμε τα πράγματα με το όνομά τους και να τα δούμε στην σωστή τους διάσταση. Χρειάζεται αλλαγή στην αντίληψη που εδώ και χρόνια διαμόρφωσαν οι κοινωνικοί εταίροι για την μορφή και το περιεχόμενο του διεκδικητικού τους πλαισίου. Χρειάζεται υπευθυνότητα και ρεαλιστική αντιμετώπιση των νέων προκλήσεων.

Η απάντηση στην αγωνία των ανέργων και ιδιαίτερα των νέων πρέπει να είναι το κομβικό σημείο στην αναπτυξιακή προσπάθεια. Όπως και η απάντηση στην ανασφάλεια πολλών που εργάζονται σήμερα αλλά μπορεί να βρεθούν χωρίς απασχόληση τα επόμενα χρόνια. Οι εργαζόμενοι δεν πρέπει να αντιμετωπίζουν τον εκβιασμό της απόλυσης ή της μείωσης του εισοδήματός τους και της επιδείνωσης των εργασιακών τους δικαιωμάτων. Αλλά ούτε και να οδηγούν με την εμμονή τους σε στείρες αντιπαραθέσεις, σε κλείσιμο παραγωγικών δραστηριοτήτων, σε άρνηση νέων προσλήψεων, σε προσφυγή σε επενδύσεις έντασης κεφαλαίου.

Το τρίπτυχο Ανάπτυξη-Ανταγωνιστικότητα-Απασχόληση που αποτελεί την πρώτη ενότητα του κοινωνικού διαλόγου οφείλει να δημιουργήσει ένα μέτωπο κατά της ανεργίας. Ένα μέτωπο όλων. Βολεμένοι και αδιάφοροι δεν επιτρέπεται να υπάρχουν.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η ενσωμάτωση της ελληνικής οικονομίας στην ενιαία ευρωπαϊκή αγορά επιβάλλει την εξυγίανση των επιχειρήσεων. Στις κατευθύνσεις αυτές τα βήματα που γίνονται είναι ακόμη μικρά.

Η αγορά, ιδιαίτερα η διεθνοποιημένη αγορά, έχει τους κανόνες της. Τιμωρεί όσους εφησυχάζουν στα κέρδη τους σήμερα, χωρίς να αναδιοργανώνονται, να επενδύουν, να προσαρμόζονται και να αναπτύσσονται, και εξοστρακίζει όσους αδυνατούν να προετοιμαστούν για το αύριο.

Στο νέο περιβάλλον, οι κινήσεις σήμερα προσδιορίζουν τους κερδισμένους και τους χαμένους του αύριο.

Η ελληνική επιχείρηση διστάζει να απαλλαγεί από τις νοοτροπίες του παρελθόντος. Πολλοί επιχειρηματίες δεν φαίνεται να έχουν συνειδητοποιήσει ότι η Ελλάδα είναι ενσωματωμένη στο διεθνές οικονομικό σύστημα και για το λόγο αυτό οι επιχειρήσεις οφείλουν να είναι διεθνώς ανταγωνιστικές, να έχουν στρατηγική σε ευρωπαϊκό επίπεδο, να βασίζονται στην ποιότητα, στο επώνυμο προϊόν, στην νέα τεχνολογία, στην αποτελεσματική οργάνωση. Η συστηματική διστακτικότητα και αναβλητικότητα, η στρατηγική ελαχιστοποίησης των αβεβαιοτήτων, δεν ταιριάζουν στις σημερινές συνθήκες. Από τον επιχειρηματία περιμένουμε την καινοτομία, την τολμηρή σύλληψη, το νέο προϊόν, τη νέα μέθοδο, τη νέα αγορά, τη σωστή εκτίμηση και ανάληψη του κινδύνου. Αυτή πρέπει να είναι η ειδική προσφορά του στο κοινωνικό σύνολο. Αν δεν μπορέσει να

υπερβεί τη νοοτροπία του προστατευτισμού, του βραχυπρόθεσμου σχεδιασμού, του ασφαλούς και σίγουρου κέρδους, το αποτέλεσμα θα είναι να χάνουμε ως χώρα έδαφος.

Συνηθίσαμε για πολλά χρόνια να ακούμε για τη δημιουργία «κλίματος εμπιστοσύνης» στην οικονομία, για την προσφορά «κινήτρων» για «επενδύσεις», για «την αποκλιμάκωση του πληθωρισμού και τα χαμηλά επιτόκια» και για τη «δημιουργία υποδομών» από την πλευρά του κράτους. Μια ολόκληρη γενιά μεγάλωσε μέσα σε αυτό το κλίμα στην μεταπολιτευτική Ελλάδα.

Οι πρόσφατες εκθέσεις διεθνών οργανισμών μιλούν απο μόνες τους. Μπορεί ακόμη να υπάρχουν προβλήματα σε επι μέρους τομείς, αλλά όλοι συμφωνούν ότι αυτή η Κυβέρνηση έχει καταφέρει να εδραιώσει κλίμα εμπιστοσύνης στην ελληνική οικονομία.

Τώρα οι όροι του παιχνιδιού είναι, όσο ποτέ, γνωστοί και ξεκαθαρισμένοι. Τώρα ήρθε η ώρα που οι επιχειρήσεις, πρέπει να αποδείξουν την επενδυτική τους δύναμη, την πίστη τους στο μέλλον της ελληνικής οικονομίας, την ικανότητα να τα βγάλουν πέρα με τον ανταγωνισμό χωρίς όμως να κλυδωνίσουν την κοινωνική συνοχή της χώρας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Οι νέες συνθήκες απαιτούν και από το κράτος και τις δημόσιες επιχειρήσεις τη μεγιστοποίηση της συνεισφοράς τους στην αναπτυξιακή προσπάθεια.

Η αναπτυξιακή συμβολή του Κράτους και των δημοσίων επιχειρήσεων ήταν ιστορικά το επιχείρημα που χρησιμοποιήθηκε για την διόγκωση του δημόσιου τομέα. Επικαλούμενο την ανάπτυξη ή την ορθολογικότητα της διαχείρισης, το κράτος ανέλαβε νέες λειτουργίες, δημιούργησε φορείς, κρατικοποίησε τράπεζες και επιχειρήσεις. Η γραφειοκρατική λειτουργία, η απουσία του ελέγχου που παρέχει ο ανταγωνισμός, κατέληξαν, σε πολλές περιπτώσεις στο ακριβώς αντίθετο από το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα. Ο αναπτυξιακός ρόλος θυσιάστηκε για την εξυπηρέτηση γραφειοκρατικών, συντεχνιακών και πελατειακών συμφερόντων, για την ενίσχυση κομματικών εξουσιών και στην επιδίωξη ενός συνεχώς ευρύτερου ρόλου του Κράτους.

Μέσα απο τον κοινωνικό διάλογο θα αναζητήσουμε τομείς όπου η λειτουργία των δημόσιων επιχειρήσεων και του κρατικού τομέα μπορεί να βελτιωθεί, να ελαχιστοποιήσει το κόστος που δημιουργεί για αυτούς που συναλλάσσονται μαζί τους, είτε αυτοί είναι πολίτες, ^{ωμάδες} ~~είτε~~ επιχειρήσεις.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η αγορά εργασίας είναι το σημείο στο οποίο οι εξελίξεις ενέχουν τον μεγαλύτερο κίνδυνο μετατροπής του υφισταμένου ^{Γουσιήσιου} με αρνητικές επιπτώσεις στις παραγωγικές σχέσεις και στο σύνολο της οικονομίας. Είναι συνεπώς και το σημείο όπου ο Κοινωνικός Διάλογος έχει περισσότερα να προσφέρει. Φτάνει να υπάρχει το θάρρος να αντιμετωπισθεί η πραγματικότητα, χωρίς στρουθοκαμηλισμούς.

Για την αγορά εργασίας ιδιαίτερη σημασία έχουν τα ακόλουθα ζητήματα:

- Η επιβεβαίωση του κομβικού ρόλου της Εθνικής Γενικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας. Σημαντικός παράγοντας στη δημιουργία ενός κλίματος σταθερότητας με θετική επίδραση στο ύψος των επενδύσεων θα αποτελέσει η σύναψη της ΕΓΣΣΕ για διάστημα που υπερβαίνει το έτος. Η αύξηση των πραγματικών αμοιβών πρέπει να εξασφαλίζει την επίτευξη του στόχου της καταπολέμησης του πληθωρισμού.
- Η κατοχύρωση της δυνατότητας ρύθμισης του χρόνου εργασίας στην επιχείρηση σε μεγαλύτερο χρονικό ορίζοντα, η κατάργηση της υπερεργασίας και ο περιορισμός των υπερωριών μπορεί να επιτρέψουν την ορθολογικότερη αντιμετώπιση των προβλημάτων που προκαλούν οι συνηθισμένες οικονομικές διακυμάνσεις στις επιχειρήσεις.

- Η ρύθμιση των άτυπων μορφών απασχόλησης μπορεί να διευκολύνει τη διατύπωση κανόνων που δεν στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό και διαρθρώνουν μια ισορροπημένη σχέση μεταξύ άτυπων και συμβατικών μορφών απασχόλησης.
- Η επέκταση της μερικής απασχόλησης στους οργανισμούς και τις επιχειρήσεις του δημοσίου τομέα, ιδίως στην τοπική αυτοδιοίκηση και τα νοσοκομεία, μπορεί να δώσει δυνατότητα εργασίας σε κοινωνικές ομάδες που δεν επιθυμούν ή αδυνατούν να απασχοληθούν με πλήρες ωράριο.
- Η μείωση για μια ορισμένη χρονική περίοδο του μη μισθολογικού κόστους εργασίας των νεοπροσληφθέντων από ευπαθείς ομάδες ανέργων μπορεί να επιτρέψει στις επιχειρήσεις να επωφεληθούν από ένα ουσιαστικό κίνητρο, ώστε να αυξήσουν τις θέσεις εργασίας.

Όλα αυτά τα θέματα πρέπει να συζητηθούν.

Η συζήτηση για τις εργασιακές σχέσεις πρέπει να γίνει με τους εργαζόμενους στο τραπέζι του διαλόγου, ως ισότιμους και συνυπεύθυνους εταίρους. Αυτό, ο κοινωνικός διάλογος, ήταν και πάγιο αίτημα, εδώ και χρόνια, των συνδικάτων. Ιστορικά, η επίδειξη ισχύος του συνδικαλιστικού κινήματος μέσα από μαζικές κινητοποιήσεις γύρω από ένα μόνιμο και σταθερό διεκδικητικό πλαίσιο με κεντρικό σημείο την αύξηση αμοιβών ήταν αρκετό. Ο προστατευτισμός, η περιορισμένη διαπλοκή της οικονομίας με την παγκόσμια οικονομία, η συνεχής οικονομική μεγέθυνση

εξασφάλιζαν την βελτίωση των σχέσεων εργασίας στο πλαίσιο μιας ετήσιας διαπραγμάτευσης για τους μισθούς. Όμως σήμερα, χρειαζόμαστε μια ευρύτερη συνεννόηση, χρειαζόμαστε γνώση, υπεύθυνη καταγραφή όλων των παραμέτρων του προβλήματος, και κοινή αναζήτηση κατάλληλων λύσεων. Η σταθερότητα των τιμών

προστατεύει το εργατικό εισόδημα και έτσι αυξάνει το συνδυασμό για την αύξηση ενός μεγάλου δημιουργικού και όχι αμυντικού ρόλου

Χρειαζόμαστε πάνω από όλα την εμπιστοσύνη όλων των εμπλεκόμενων για μια έντιμη συζήτηση και αντιμετώπιση των προβλημάτων τους.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Οι αλλαγές στο σύστημα παραγωγής αναδεικνύουν την σημασία της κοινωνικής συνοχής και της κοινωνικής προστασίας. Ταυτόχρονα όμως θέτουν προβλήματα στο πώς η ραχοκοκαλιά του συστήματος κοινωνικής προστασίας, η κοινωνική ασφάλιση, μπορεί να ανταπεξέλθει στις νέες συνθήκες παραγωγής. Η παγκοσμιοποίηση της παραγωγής, και η πίεση για τον περιορισμό του κόστους παραγωγής δημιουργούν τον κίνδυνο του «κοινωνικού ντάμπινγκ», της ανταγωνιστικής περικοπής κοινωνικών δικαιωμάτων στην προσπάθεια περιορισμού του μη μισθολογικού κόστους εργασίας.

Οι φόβοι αυτοί εντείνουν την ανασφάλεια που δημιουργούν τα δημογραφικά δεδομένα. Αποτέλεσμα η κοινωνική ασφάλιση αντί να είναι παράγοντας σιγουριάς, όπως είναι η αποστολή της, λειτουργεί ακριβώς με αντίθετο τρόπο, ως παράγοντας

Η ευρωπαική ενοποίηση της ζωής μεταφράζεται
από το σύστημα ως οικονομική αβεγμή.

ανασφάλειας και άγχους για τους ασφαλισμένους είτε αυτοί είναι κοντά είτε μακριά απο την συνταξιοδότηση.

Η ανασφάλεια των εργαζομένων θα συνεχίζεται, όσο μένει άλυτο το ασφαλιστικό. Η εξασφάλιση επαρκούς κοινωνικής προστασίας για όλους τους σημερινούς εργαζόμενους είναι ταυτόσημη με την επιλογή αναπτυξιακής τροχιάς: Ένας εργαζόμενος που είναι σήμερα 30 ετών θα εργάζεται και θα πληρώνει εισφορές για άλλα 30 χρόνια, ως το 2030 περίπου. Θα εισπράττει την σύνταξή του για άλλα 15-20 χρόνια, ως το 2050 περίπου. Η αναπτυξιακή πορεία θα έχει επίπτωση όχι μόνο στο μισθό του αλλά και στη σύνταξή του. Η ζωή του ως συνταξιούχος θα εξαρτάται από τις αυξήσεις που θα είναι μέχρι τη συνταξιοδότησή του δυνατές, από το ύψος του τελικού μισθού που συνδέεται με τη σύνταξη, από την πορεία της οικονομίας σήμερα. ✓

Τα Πλαίσια του κοινωνικού διαλόγου παρουσιάζονται στο Πρόγραμμα του ΠΑ.ΣΟ.Κ. Σας θυμίζω τα 5 κριτήρια:

1. Βιωσιμότητα των Ταμείων
2. Αντιμετώπιση των ανισοτήτων στη βάση της ανταποδοτικότητας, του χρόνου ασφάλισης και της κοινωνικής αλληλεγγύης.
3. Προστασία των συντάξεων απο τον πληθωρισμό.
4. Εξασφάλιση ενός ελάχιστου επιπέδου διαβίωσης.
5. Σεβασμός ωρίμων ασφαλιστικών δικαιωμάτων.

Στις προγραμματικές δηλώσεις δήλωσα ότι η ασφάλιση πρέπει να είναι υποχρεωτική, να εξασφαλίζεται σε επαρκή βαθμό απο το Κράτος, να στηρίζεται στην ανταποδοτικότητα και την κοινωνική αλληλεγγύη.

Κάθε διάλογος για το ασφαλιστικό πρέπει να αρχίσει με δεδομένο ότι απότομες αλλαγές σε ασφαλιστικά δικαιώματα επηρεάζουν τον προγραμματισμό ζωής των πολιτών. Για τον λόγο αυτό πρέπει να αντιμετωπίζονται ως το έσχατο μέτρο. Και αν ακόμη προταθούν, πρέπει να δίδεται επαρκής χρόνος προσαρμογής.

Για τον λόγο αυτό, ο διάλογος για το ασφαλιστικό θα προταθεί στους εταίρους να προχωρήσει σε **δύο** φάσεις, εκ παραλλήλου, αλλά ανεξάρτητα απο τον διάλογο για την Ανάπτυξη:

Μια πρώτη δέσμη μέτρων αφορά την άμεση στήριξη του συστήματος. Πρέπει να μεγιστοποιήσουμε την απόδοση του ασφαλιστικού συστήματος με την σημερινή του δομή. Μόνο έτσι μπορεί να είμαστε σίγουροι ότι βάζουμε τους ασφαλισμένους στην ελάχιστη δυνατή δοκιμασία. Πρέπει να εξαντλήσουμε κάθε δυνατότητα στήριξης του συστήματος.

Η δεύτερη φάση θα ασχοληθεί με την ανάλυση του μακροχρόνιου προβλήματος επάρκειας συνταξιοδοτικής προστασίας και επάρκειας χρηματοδότησης των ταμείων. Με την “καρδιά” του ασφαλιστικού, την απάντηση στο πρόβλημα της συνταξιοδοτικής ανασφάλειας των ασφαλισμένων. Μια τέτοια ανάλυση

1: Εισαγωγή, διαφήμιση, αξιοποίηση ωριμότητας, λειτουργική αναβάθμιση και ωρίμανση της γραμμο-γραμιάς.

Πιστεύουμε ότι η οικοδόμηση ενός νέου κοινωνικού κράτους είναι ιστορική ανάγκη για την Ελληνική κοινωνία. Ένα ισχυρό σύστημα κοινωνικής προστασίας των οικονομικά ασθενέστερων, των ηλικιωμένων, των ανέργων, των κοινωνικά αποκλεισμένων είναι απαραίτητο για την Ελλάδα όπως εμείς την θέλουμε. Μια κοινωνία όπου κάποιοι είναι εκ προοιμίου αποκλεισμένοι δεν είναι η κοινωνία

που θέλουμε - ακόμη και αν το μέσο επίπεδο ευημερίας είναι υψηλότερο.

Γνωρίζουμε ότι στο πλαίσιο του κοινωνικού διαλόγου για το ασφαλιστικό θα βρεθούμε αντιμέτωποι με τα μεγάλα ερωτήματα: τι βοήθεια οφείλει η κοινωνία στα μέλη της, πως αντιμετωπίζουμε αυξημένες ανάγκες με λιγότερα μέσα, τι μέριμνα λαμβάνουμε για το μέλλον των παιδιών μας. Πως επιμερίζεται η ευθύνη: στους ίδιους τους ενδιαφερόμενους, ανάμεσα σε κλάδους της οικονομίας, ανάμεσα σε κοινωνικούς εταίρους, μεταξύ της σημερινής και της μέλλουσας γενιάς.

Στα ερωτήματα αυτά δεν πρέπει να υπάρχουν βιαστικές απαντήσεις, αλλά ούτε και υπεκφυγές. Δεν πρέπει να μπει το θέμα στο ράφι με το σκεπτικό ότι "κάποιος άλλος ας το λύσει".

Κυρίες και Κύριοι συνάδελφοι,

Οι κοσμογονικές αλλαγές στην παραγωγή επηρεάζουν και τον αγροτικό τομέα. Οι περισσότεροι τις βλέπουν ως απειλή. Έτσι παραβλέπουν ότι η διάνοιξη νέων αγορών και η εξάπλωση νέων καταναλωτικών προτύπων αποτελούν ευκαιρίες για την ενίσχυση της οικονομίας του αγροτικού τομέα και της υπαίθρου. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για την Ελλάδα, όπου οι κλιματικές και εδαφικές ιδιότητες, είναι ικανές, εάν αναδειχθούν με κατάλληλα συστήματα παραγωγής και εμπορίας, να διαφοροποιήσουν ποιοτικά τα αγροτικά μας προϊόντα. Έτσι μπορούμε ικανοποιήσουμε πλήρως τις νέες καταναλωτικές απαιτήσεις. Παράλληλα, η ελληνική ύπαιθρος

διαθέτει ειδικά πολιτιστικά και περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά που δίνουν διαφοροποιημένων στρατηγικών ανάπτυξης - νέων κατευθύνσεων ανάπτυξης της υπαίθρου.

Υπάρχουν λοιπόν δυνατότητες για βιώσιμη ανάπτυξη του αγροτικού τομέα και της υπαίθρου, για βελτίωση των οικονομικών συνθηκών και των όρων διαβίωσης και εργασίας στην ύπαιθρο. Αλλά για να τις αξιοποιήσουμε πρέπει να αλλάξουμε πολλά στον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν σήμερα θεσμοί, οργανισμοί, συνεταιρισμοί, αγροτικές εκμεταλλεύσεις. Πρέπει ακόμα να αλλάξουμε, και εδώ, τη νοοτροπία και τη συμπεριφορά μας.

Πρέπει να αναλάβουμε ευθύνες :

- Οι αγρότες και οι συνεταιρισμοί για τη λειτουργία με επιχειρηματικά κριτήρια της αγροτικής εκμετάλλευσης και της συνεταιριστικής οργάνωσης,
- Το κράτος για ολοκληρωμένη κοινωνική προστασία που θα καλύπτει σύνταξη, πρόνοια, υγεία και ασφάλιση της αγροτικής παραγωγής, για ισόρροπη ανάπτυξη και ίσες ευκαιρίες.

Για να τα πετύχουμε όλα αυτά, πρέπει να δημιουργήσουμε κλίμα εμπιστοσύνης για τις προθέσεις μας, δηλαδή πρέπει να αναπτύξουμε μία επικοινωνία. Πρέπει να έχουμε ολοκληρωμένη και έγκυρη εικόνα για τα προβλήματα, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τις δυνατότητες στην ύπαιθρο και στον αγροτικό τομέα, σε γενικό και τοπικό επίπεδο. Πρέπει να έχουμε ενημέρωση για τις συνθήκες, τις εξελίξεις, τις προοπτικές. Πρέπει να αναλάβουμε το θάρρος να

παραδεχτούμε ότι το κράτος, οι αγρότες, οι κάτοικοι της υπαίθρου, οι συνεταιρισμοί, όλοι έχουμε κοινό συμφέρον στη δημιουργία βιώσιμων ευκαιριών απασχόλησης, στην ανύψωση του επιπέδου διαβίωσης στην ύπαιθρο. Τότε θα μπορέσουμε μαζί, με τη δύναμη της συλλογικότητας αλλά και της αντιπαράθεσης απόψεων, να βρούμε τις καλύτερες λύσεις για την επίτευξη του κοινού μας στόχου. Αυτός είναι ο ρόλος του κοινωνικού διαλόγου, στο αγροτικό όπως και στα άλλα θέματα.

προϋποθέτει κατάληξη του διαλόγου για την Ανάπτυξη-Ανταγωνιστικότητα-Απασχόληση.

Κυρίες και Κύριοι συνάδελφοι,

Ο κοινωνικός διάλογος έχει ήδη αρχίσει. Όλοι οι φορείς που προσκλήθηκαν έλαβαν μέρος στην επίσημη έναρξη του κοινωνικού διαλόγου στις 14 Μαΐου 1997.

Ο κοινωνικός διάλογος μπορεί να επιτύχει μόνο αν καταφέρει να πείσει την κοινωνία. Αυτό δεν γίνεται αν υπάρχουν προειλημμένες αποφάσεις, σχέδια δημιουργίας τετελεσμένων, υπόγειες μεθοδεύσεις. Η ειλικρίνεια απο όλες τις πλευρές και μια διαδικασία ανοικτή σε ιδέες και σε νέες προσεγγίσεις είναι οι μόνες εγγυήσεις για την επιτυχία του διαλόγου.

Μια διαδικασία που εγγυάται τα θέματα αυτά είναι συνεπώς ό,τι το πολυτιμότερο στην έναρξη του κοινωνικού διαλόγου. Είναι επομένως ιδιαίτερα ελπιδοφόρο ότι υπήρχε σύμπτωση απόψεων για τη διαδικασία από την έναρξη κιόλας του διαλόγου.

Στο πλαίσιο αυτό, η κυβέρνηση δεσμεύτηκε σε δύο θέματα:

Πρώτον, οι απόψεις της για τα σημαντικά ζητήματα θα συζητηθούν υπό το πρίσμα της εμπειρίας των εταίρων, θα εμπλουτισθούν, ή θα αναθεωρηθούν με βάση τις προτάσεις των συμμετεχόντων. Αυτό

είναι ο διάλογος: συνάντηση, ανταλλαγή εμπειριών, συναντίληψη, τελικά συναίνεση.

Δεύτερον, ο διάλογος να έχει αποτέλεσμα σε ορατό χρονικό ορίζοντα. Στο πλαίσιο των συμπερασμάτων και αποφάσεων του κοινωνικού διαλόγου η Κυβέρνηση θα προχωρήσει στην θέσπιση μέτρων. Ο ελληνικός λαός έχει δώσει στην Κυβέρνηση την εντολή να κυβερνήσει. Αυτήν την ευθύνη απέναντι στον εντολέα της και στο μέλλον του τόπου δεν μπορεί και δεν πρέπει να αθετήσει. Αξιοποιώντας κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο τις προτάσεις των φορέων και τις όποιες συγκλίσεις επιτευχθούν, θα προχωρήσει στις αναγκαίες ενέργειες.

Η κυβέρνηση όσον αφορά το τρίπτυχο Ανάπτυξη-Ανταγωνιστικότητα-Απασχόληση έθεσε στους κοινωνικούς εταίρους απώτατο χρονικό ορίζοντα κατάληξης του διαλόγου τις αρχές του 1998. Αυτό δεν σημαίνει ότι αν κάποιο θέμα δεν είναι έτοιμο, δεν μπορεί να προωθηθεί ενωρίτερα. Το χρονοδιάγραμμα αυτό έγινε δεκτό ομόφωνα. Στην λήξη της διαδικασίας το πόρισμα της διαδικασίας, που θα περιλαμβάνει τις συγκλίσεις και θα καταγράφει τις τυχόν διαφωνίες, θα υποβληθεί για γνωμοδότηση στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή. Πριν η Κυβέρνηση λάβει τις τελικές της αποφάσεις, το πόρισμα του κοινωνικού διαλόγου θα συζητηθεί στο Κοινοβούλιο σε προ ημερησίας διάταξης συζήτηση.

Παρόμοια διαδικασία θα προτείνει η Κυβέρνηση και για το θέμα της κοινωνικής ασφάλισης. Η συζήτηση για την δέσμη μέτρων άμεσης στήριξης θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί ως τα τέλη του 1997. Οι

προτάσεις για την αντιμετώπιση του μακροχρόνιου θέματος συνταξιοδοτικής προστασίας και βιωσιμότητας των ταμείων είναι λογικό να ακολουθήσουν την υλοποίηση των μέτρων για την απασχόληση, αφού σε κάποιο βαθμό η έκταση της απαιτούμενης παρέμβασης εξαρτάται από αυτά. Πάντως και αυτή η δέσμη πρέπει να είναι έτοιμη μέσα στο 1998.

Ο διάλογος για τα αγροτικά θέματα ξεκίνησε ήδη. Το Συμβούλιο Αγροτικής Πολιτικής (SAP) έχει ήδη συζητήσει δύο (2) συνόδους
Σε όλη την Ευρώπη ο κοινωνικός διάλογος προχωρεί, δίδει το πλαίσιο των λύσεων, των κοινωνικών προσπαθειών για την ανάπτυξη των χωρών αυτών. Εκτενείς συμφωνίες έχουν ήδη επιτευχθεί στην Ισπανία, την Ολλανδία, την Πορτογαλία, την Ιρλανδία. Δεν είναι λίγοι οι παρατηρητές που πιστεύουν ότι η επίτευξη αυτής της συναίνεσης είναι η αιτία των επιτυχιών των χωρών αυτών στον τομέα της οικονομίας.

Η θεσμική λειτουργία του κοινωνικού διαλόγου αποτελεί την αρχή μιας νέας σχέσης ανάμεσα στον ενεργό πολίτη και τους πολιτικούς θεσμούς:

Ο κοινωνικός διάλογος αποτελεί ένα νέο δίαυλο σύνδεσης και μεταφοράς απόψεων της κοινωνίας, μέσα από τους κοινωνικούς και παραγωγικούς φορείς προς την εκτελεστική εξουσία.

Ο κοινωνικός διάλογος ενισχύει την αυτοδύναμη και αυτόνομη λειτουργία των κοινωνικών φορέων. Ενδυναμώνεται έτσι ο ρόλος τους ως κύτταρα δημοκρατίας.

Ο θεσμοθετημένος κοινωνικός διάλογος μπορεί να συμβάλλει στην αποφυγή κατακερματισμού της ενότητας των κοινωνικών δυνάμεων και να οδηγεί σε νέες συγκλίσεις και συμμαχίες στην βάση της κοινωνίας.

Αποτελεί ένα άλλο φραγμό στην αποστασιοποίηση του πολίτη από τα κοινά, την αποξένωση του ατόμου από τα κοινά.

Κυρίες και Κύριοι συνάδελφοι,

Πολλοί δεν κατανοούν την αναγκαιότητα του διαλόγου. Μερικοί, καθοδηγούμενοι από νεοφιλελεύθερες απόψεις δεν βρίσκουν κανένα λόγο επέμβασης στη φυσική εξέλιξη των πραγμάτων, όπως τυφλά επιβάλλεται από τις δυνάμεις του ανταγωνισμού. Άλλοι, φοβούνται και αρνούνται τον διάλογο, καθώς σε αυτόν βλέπουν την αμφισβήτηση της «αποκλειστικής ορθοδοξίας» των θέσεών τους, ενώ αντιλαμβάνονται την κοινωνία ως πεδίο μάχης στο οποίο κυριαρχούν νικητές και ηττημένοι.

Τι προτείνουν όσοι αρνούνται τον διάλογο;

Δεν κατανοούν ότι αν δεν αντιδράσουμε οργανωμένα, οι συνέπειες θα μας επιβληθούν άναρχα, ανεξέλεγκτα και ακανόνιστα. Αυτό δεν θα έχει δραματικές επιπτώσεις στα εργασιακά, μισθολογικά και ασφαλιστικά δικαιώματα των εργαζομένων. Δεν θα επιδεινωθεί η ανεργία. Δεν θα μειωθεί η ανταγωνιστικότητα και δεν θα

επηρεαστούν τα κέρδη. Δεν θα συρρικνωθεί η ανάπτυξη, τα εισοδήματα, η απασχόληση.

Αν δεν υπάρχει συμφωνία για την κατανομή των βαρών και των ρόλων μεταξύ κοινωνικών και παραγωγικών φορέων, θα κυριαρχήσουν αμυντικές συμπεριφορές. Σε τέτοιες συνθήκες η «ασφαλέστερη» λύση για τον κάθε συμμετέχοντα είναι να προσπαθήσει να μεταθέσει το κόστος σε κάποιον άλλο. Να λύσει το πρόβλημά του σε βάρος κάποιου άλλου. Η στρατηγική αυτή είναι αποδοτική για τον καθένα μεμονωμένα. Αν όμως την εφαρμόζουν όλοι, αργά η γρήγορα όλοι θα βρεθούν στον ρόλο του χαμένου.

Σε ένα τέτοιο σύστημα, όπου διαπληκτίζονται πολλοί για το μερίδιο της πίττας, το μόνο σίγουρο είναι ότι η πίττα θα μικραίνει. Όταν ο καθένας προσπαθεί να κερδίσει σε βάρος του άλλου, όλοι θα χάσουν.

Τι φοβούνται όσοι αρνούνται τον διάλογο;

Η ανάγκη διατήρησης υφισταμένων στο πείσμα της πραγματικότητας πηγάζει από τον φόβο του μέλλοντος. Πηγάζει από ηττοπάθεια, από την έλλειψη πίστης στις δυνατότητες να αντεπεξέλθουμε. Βασίζεται στην έλλειψη διορατικότητας για το τι μπορούμε να κερδίσουμε. Αλλά και στην αδυναμία κατανόησης, ότι η απραξία διακυβεύει ακόμη και αυτό που έχουμε σήμερα.

Χαρακτηριστικό των προοδευτικών δυνάμεων, ήταν πάντα η πίστη στο μέλλον, η αυτοπεποίθηση στις δυνατότητές τους. Η πίστη αυτή δεν πηγάζει από αισιοδοξία, αλλά από την διορατικότητα που έδινε η κατανόηση και ανάλυση των εξελίξεων. Μόνο όταν η ανάλυση και η κριτική σκέψη αντικαταστάθηκε από στείρα ορθοδοξία, τότε η προσαρμογή στο μέλλον αντικαταστάθηκε από την συγκάλυψη. Αποτέλεσμα το αργό σαράκι στα συστήματα του υπαρκτού σοσιαλισμού που οδήγησε στη δραματική κατάρρευση του 1989.

Η Αριστερά είναι η πολιτική δύναμη που κατανοεί πως η διαδικασία εκσυγχρονισμού της χώρας δεν είναι μια υπόθεση υλικής υποδομής ή οικονομικών δεικτών, αλλά πρέπει να συμβαδίζει με την κοινωνική συνοχή. Απαιτεί και προϋποθέτει την διεύρυνση της Πολιτικής δημοκρατίας και των συμμετοχικών θεσμών. Η επιλογή της αναπτυξιακής τροχιάς δεν είναι μια τεχνική υπόθεση αριθμών, ούτε θέμα διαχείρισης. Βασίζεται και πηγάζει από βαθύτατα πολιτικές και κοινωνικές επιδιώξεις.

Εδραιώνεται στη συνεννόηση, στη συναίνεση, για τους τρόπους επίτευξης των στόχων. Στην τόλμη να αναμετρούμαστε με τις προκλήσεις, να παίρνουμε στρατηγικές αποφάσεις. Στην πεποίθηση ότι επιβάλλεται η ειλικρίνεια για να αναμετρηθούμε με τα προβλήματα.

Έχουμε αναλάβει το έργο του Κοινωνικού Διαλόγου, γιατί το ΠΑ.ΣΟ.Κ., η Αριστερά, δεν φοβάται το μέλλον. Εμείς έχουμε το όραμα για την ισχυρή Ελλάδα του νέου αιώνα και εμείς το υλοποιούμε. Μια Ελλάδα με ισχυρή κοινωνία, με ισχυρή οικονομία, μια Ελλάδα με φωνή στον κόσμο.